

Aineisto-ohje

Kirja

Yleisiä ohjeita

Voit toimittaa kirjan meille valmiiksi taitettuna tai voimme myös taittaa kirjan painossa. Emme ole varsinainen kustantamo vaan kirjat julkaistaan omakustanneperiaatteella. Halutessasi voimme tehdä käsikirjoituksellesi kieliopillisen tarkistuksen.

Kirjaan on mahdollista valita joko pehmeät tai kovat kannot. Koviin kansiin voidaan laittaa laminointi. Kansiin voidaan myös tehdä erikoisefektejä kuten kultaus. Kysy painosta lisätietoja eri efekteistä.

Varaa myös aikaa tarpeeksi kirjan painovaiheeseen. Parasta on olla hyvissä ajoin liikkeellä ja kysyä painosta arviota taittoon ja painamiseen kuluvasta ajasta.

Julkiseen levitykseen tarkoitetuille teoksille on haettava ISBN-numero. Lisätietoja löytyy Kansalliskirjaston sivuilta <https://www.kansalliskirjasto.fi/>.

Ohjeita painovalmiiseen materiaaliin

Jos teet itse tai teetät kirjan taiton muualla sekä suunnittelet kannot, niin on syytä ottaa huomioon muutamia seikkoja. Kirjan fyysisillä mitoilla ei sinänsä ole merkitystä, mutta turvallisinta on pysytellä standardimitoissa. Esimerkiksi A4 (21x29,7cm) tai B5 (17,6x25cm) ovat yleisimpiä vaihtoehtoja. Sivulla tulisi olla vähintään 5 mm marginaalit. Sisäsivulle eli kirjan taitteen puolelle tulisi jättää suurempi marginaali, vähintään 10 mm. Oheisessa mallikuvasa marginaalialue on punaisen katkoviivan ulkopuolinen alue. Helpointa kirjan taitto on tehdä taitto-ohjelmalla kuten Adobe Indesignilla. Indesign on maksullinen, mutta sitä voi kokeilla ilmaiseksi määrätyn ajan puitteissa.

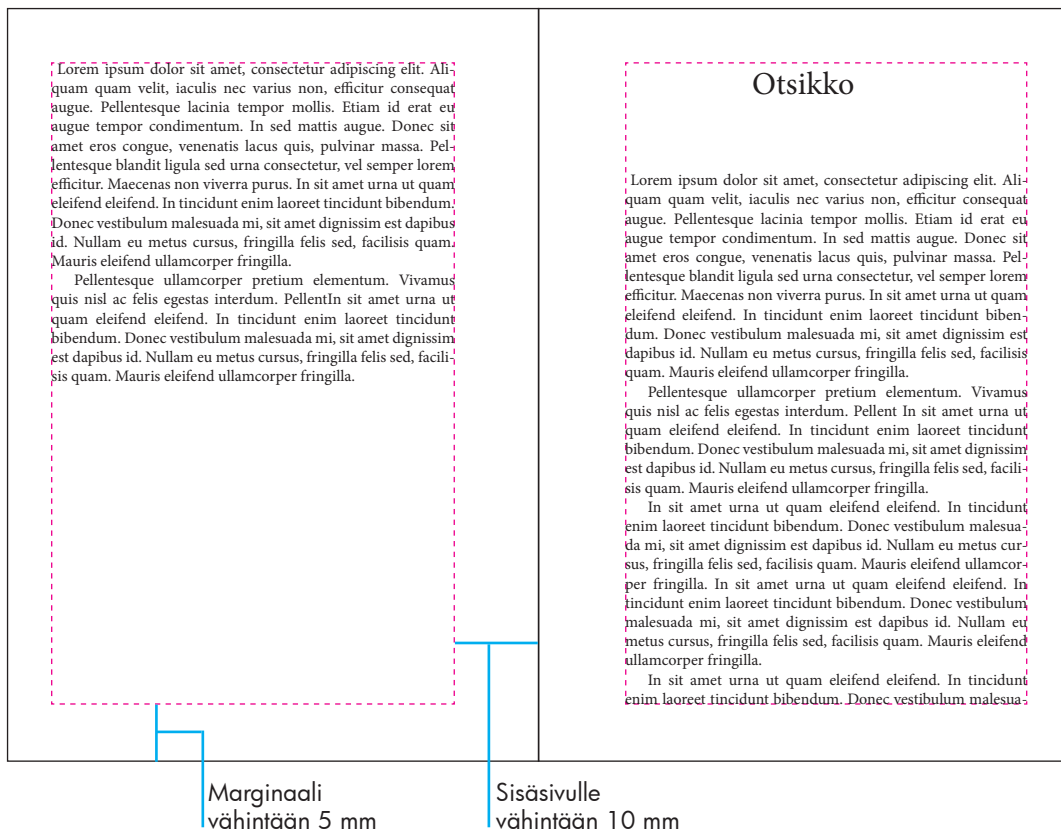
Kansi tulisi tehdä kolmessa osassa eli erillisinä tiedostoina etukansi, takakansi ja selkä. Selkä kannattaa pitää graafisesti mahdollisimman yksinkertaisena. Kirjan selän leveys on oltava vähintään 5 mm. Lopulliseen selän leveyteen vaikuttaa kirjan paksuus. Kirjan kuvat tulisi olla CMYK-väreissä ja resoluutio vähintään 300 dpi laadukkaan painoladun takaamiseksi.

Toimita painovalmistiedosto PDF:na painoon. Tiedosto on hyvä nimetä loogisesti, kuten Korhonen_Muistelmani.pdf eli sukunimi + kirjannimi. Tarkista myös, että käyttämäsi fontit ovat sisällytetty mukaan, kun luot PDF-tiedoston.

Ohjeita materiaalien toimittamiseen

Halutessasi voimme tehdä kirjan taiton ja kannen suunnittelun painossa. Työtämme helpottaa, jos olet ottanut huomioon tietyt seikat. Voit kirjoittaa kirjan haluamallasi tekstinkäsittelyohjelmalla. Esimerkiksi jokaiselta tietokoneelta löytyy "Muistio" tai vastaava yksinkertainen tekstinkäsittelyohjelma. On olemassa myös useita ilmaisia ohjelmia kuten LibreOffice ja OpenOffice. Maksullisia ohjelmia on esimerkiksi Microsoft Word. Kirjan fonttiin ei tässä vaiheessa tarvitse kiinnittää huomiota, koska taittovaiheessa voidaan yhdessä päättää mikä fontti soveltuu kirjaan parhaiten.

Teksti tulisi toimittaa ilman turhia välilyöntejä ja muokkauksia. Älä siis tee rivijakoa itse tai lisää turhia välilyöntejä. Eli jos haluat jostain syystä sanojen väliin tavallista pidemmän välin, niin lisää kohtaan esimerkiksi punaisella tekstil-

Originaali vanha mustavalkoinen valokuva

lä huomautus taittajalle. Tekstinkäsittelyohjelmissa usein on valmiita tekstinmuotoilutyylejä ja voit käyttää niitä myös halutessasi.

Älä lisää sivunumeroita tekstitiedostoon. Vältä sarkaimien käyttöä. Jos haluat kirjaan sisällysluettelon, niin älä tee sitä tekstitiedostoon, vaan merkitse esimerkiksi punaisella tekstillä ne otsikot ja väliotsikot, mitkä haluat sisällysluettelo. Vältä myös käyttämästä CAPS LOCK -näppäintä kun haluat isoin kirjaimin tekstiä. Sen sijaan maalaa haluttu teksti ja valitse ohjelman fonttiasetuksista "kapiteelit". Asetus ei välttämättä löydy heti suoraan fontin määrittely kohdasta, vaan esimerkiksi joissain MS Wordin versioissa fontin määrittely kohdan alanurkassa on pieni nuoli, josta aukeaa ikkuna, mistä löytyy "Tehosteet" kohdasta "kapiteelit". Jos et löydä tällaista asetusta käyttämästäsi ohjelmasta, niin merkitse nämä sanat esimerkiksi punaisella tekstiin ja kirjoita sulkuihin "kapiteelein".

Teksti ja kuvat on syytä olla erillään eli älä liitä kuvia tekstin sekaan. Merkitse vain tekstiin selkeästi kuvatiedoston nimi esimerkiksi punaisella tekstillä kohdat mihin kuvat tulevat sekä niihin mahdollisesti liittyvä kuvateksti. Huomioi kuitenkin, että kuvan sijainti voi vaihtua hieman lopullisessa taitossa. Tekstin kappalejako vaikuttaa hieman siihen mihin kuva parhaiten asettuu taitossa. Jos olet tehnyt tekstinkäsittelyohjelmalla taulukoita sivuille, niin ilmoita missä kohtaan ne sijaitsevat tekstitiedostossa.

Kuvat tulisi toimittaa originaalimuodossaan. Muokkaamme kuvat painossa asiakkaan toiveiden mukaan. Esimerkiksi rajaamme kuvat haluamallasi tavalla. Muutamme myös kuvat tarvittaessa mustavalkoisiksi, joko kaikki tai osan kirjan kuvista. Jos aineistossasi on vanhoja mustavalkoisia kuvia ja haluat kirjan kuvat tulostettavan mustavalkoisina, niin huomioi se, että vanhat valokuvat ovat yleensä keltaantuneet ajansaatossa eivätkä mustavalkotulostuksessa näytä samalle kuin originaali valokuva. Oheinen kuvapari demonstroi kyseistä tilannetta.

Kuvat kannattaa nimetä selkeästi taittotyön helpottamiseksi. Esimerkiksi tiedostonimi voi olla kirjan nimi + kappale

Vanha kuva tulostettuna mustavalkoisena

missä kuva on + kuvan numero eli nimi olisi tämän tyyliin: muistelmani_luku5_03. Jos toimitat meille kuvia skannattavaksi, niin liitä mukaan omat yhteystietosi ja kirjan nimi sekä tiedot mihin kohtaa kirjasta mikäkin kuva tulee.

Painoon lähetettävä tekstitiedosto kannattaa tallentaa RTF-muodossa, koska se avautuu muuttumattomana useimmissa eri ohjelmissa. Varmista myös, että käyttämäsi fontti löytyy painosta. Varma valinta on käyttää esimerkiksi Times New Romania, koska se löytyy lähes kaikilta koneilta. Seuraavilla sivuilla on esimerkkinä rinnakkain käsikirjoitusteksti ja sivun lopullinen taitto. Tekstiin on punaisella merkitty huomiot taittajalle tämän ohjeistuksen tapaan.

■ Tiedostojen lähettäminen

Sähköpostilla voi lähettää maksimissaan 20 Mt kokoiset tiedostot. FTP-tunnukset saa kysymällä painosta. Myös linkit eri pilvipalveluihin käyvät kuten Dropbox ja Google Drive. Skannattavat kuvat voi tuoda toimistollemme Kemiin (Asentajankatu 13, 94600 Kemi) tai lähettää postin kautta. Muista kummassakin tapauksessa liittää mukaan yhteystietosi ja kirjan nimi. Materiaalit voi toki tuoda/lähettää muistitikullakin.

Jos teosta on tekemässä useampi kuin yksi henkilö, niin olisi toivottavaa että yksi henkilö toimisi yhteyshenkilönä painoon. Yhteyshenkilön kautta kaikki materiaali toimitettaisiin painoon ja hän toimisi ensisijaisena kontaktina kirjaan liittyvissä asioissa.

■ Vedos ja painatuslupa

Asiakkaalle lähetetään aina sähköinen vedos kirjasta tarkistettavaksi ennen painamista. Vedos on syytä käydä huolella läpi ja tarkistaa, että sisältö on se mitä pitääkin olla. Nyt on myös viimeinen hetki oikolukea teksti vielä kerran. Olisi myös hyvä, että vedoksen tarkistaa lisäksi yksi tai useampi henkilö joka ei tunne teosta entuudestaan.

Kun asiakas hyväksyy vedoksen, siirtyy kirja painettavaksi ja paino vapautuu virhevastuusta taitolisten virheiden suhteen. Vedoksen tarkistaminen kannattaa siis tehdä huolella ennen painatusluvan antamista.

Esimerkkisivut merkinnöistä taittoa varten

Rasvat (sisällysluetteloon)

Rasvaus (ensimmäinen sana lihavoidaan) on tarpeen, jotta nahka ei myöhemmissä vaiheissa kovettuisi käyttökelvottomaksi. Olisi ihanne, jos nahan oma rasva voitaisiin käyttää hyödyksi. mutta valitettavasti nahan oma rasva härskiintyy ja pilaa nahan, joten se on korvattava, joko luonnosta saatavalla härskiintymättömällä rasvalla tai synteettisesti valmistetulla rasvalla. Rasva voidaan lisätä nahkaan joko pikkelissä, parkituksessa tai se voidaan sivellä nahkaan parkituksen jälkeen. Rasvaa lisättäessä on huomioitava, että kaikki rasvat eivät kestä happeja.

Tässä kirjassa mainituista teollisesti valmistetuista rasvoista Ensul AM 90 on lähinnä luonnonrasvaa sillä se pohjautuu syvämeren kaloista saatavaan öljyyn. Prinol M31 spez. on synteettinen rasva, jota käytetään enimmäkseen turkisnahoille, mutta se soveltuu hyvin myös kalannahan rasvaukseen. Lähinnä kasviparkitulle nahalle tarkoitettu Ensul on voimakastuoksuinen, joten monet suosivat tästä syystä Prinol M31:tä. Ensulin tuoksukin häviää ajan myötä. Nämä rasvat voidaan lisätä sekä pikkeliin, että parkitusliemeen ja toimivat myös käsinrasvauksessa.

Luonnonmukaisia rasvoja, jotka soveltuvat kalannahan rasvaukseen.

Eläinrasvat: (sana lihavoidaan)

- Villarasva (kursivointi) l. lanoliini on lampaan talirauhasista erottunutta rasvaa, joka tekee nahan pehmeäksi ja vedenpitäväksi
- Luurasva (kursivointi) valmistetaan luita keittämällä. Keitoksesta erotetaan steariini, loppu on luuöljyä, jota voidaan käyttää nahan voiteluun
- Sorkkaöljy (kursivointi) valmistetaan märehitjän sorkista. Soveltuu nahkojen rasvaukseen
- Munankeltuista (kursivointi) käytetään liemirasvauksessa

Kasvirasvat: (sana lihavoidaan)

- Oliiviöljy. (kursivointi) Parhaat laadut ovat ruokaöljyjä ja heikommat puuöljyjä. Joko liemirasvaukseen tai pintarasvaukseen.
- Risiiniöljyä (kursivointi) käytetään mm. saippuan valmistukseen ja värillisten nahkojen rasvaukseen.
- Pellavaöljyä (kursivointi) käytetään valmiin nahan öljyämiseen. Muodostaa nahan huokosissa kestävän ja tiiviin hartsiunan. Valmistetaan pellavan siemenistä puristamalla.
- Rypsiöljyn ja mäntysuovan (kursivointi) seosta on perinteisesti käytetty valmiin nahan rasvaukseen

Sivulle 6 kuvaa:

Kalannahka_Rasvat_01 Kuvateksti: Ensul AM 90

Kalannahka_Rasvat_02 Kuvateksti: Prinol M31

Kalannahka_Rasvat_03 Kuvateksti: Pellavaöljy

Kalannahka_Rasvat_04 Kuvateksti: Oliiviöljy

Kalannahka_Rasvat_05 Kuvateksti: Risiiniöljy

Kalannahka_Rasvat_06 Kuvateksti: Rypsiöljy

Rasvat

Ensul AM90 **Prinol M31** **Pellavaöljy**

Rasvaus on tarpeen, jotta nahka ei myöhemmissä vaiheissa kovettuisi käyttökelvottomaksi. Olisi ihanne, jos nahan oma rasva voitaisiin käyttää hyödyksi. mutta valitettavasti nahan oma rasva härskiintyy ja pilaa nahan, joten se on korvattava, joko luonnosta saatavalla härskiintymättömällä rasvalla tai synteettisesti valmistetulla rasvalla. Rasva voidaan lisätä nahkaan joko pikkelissä, parkituksessa tai se voidaan sivellä nahkaan parkituksen jälkeen. Rasvaa lisättäessä on huomioitava, että kaikki rasvat eivät kestä happeja.

Tässä kirjassa mainituista teollisesti valmistetuista rasvoista Ensul AM 90 on lähinnä luonnonrasvaa sillä se pohjautuu syvämeren kaloista saatavaan öljyyn. Prinol M31 spez. on synteettinen rasva, jota käytetään enimmäkseen turkisnahoille, mutta se soveltuu hyvin myös kalannahan rasvaukseen. Lähinnä kasviparkitulle nahalle tarkoitettu Ensul on voimakastuoksuinen, joten monet suosivat tästä syystä Prinol M31:tä. Ensulin tuoksukin häviää ajan myötä. Nämä rasvat voidaan lisätä sekä pikkeliin, että parkitusliemeen ja toimivat myös käsinrasvauksessa.

Oliiviöljy **Risiiniöljy** **Rypsiöljy**

Luonnonmukaisia rasvoja, jotka soveltuvat kalannahan rasvaukseen.

Eläinrasvat:

- Villarasva l. lanoliini on lampaan talirauhasista erottunutta rasvaa, joka tekee nahan pehmeäksi ja vedenpitäväksi
- Luurasva valmistetaan luita keittämällä. Keitoksesta erotetaan steariini, loppu on luuöljyä, jota voidaan käyttää nahan voiteluun
- Sorkkaöljy valmistetaan märehitjän sorkista. Soveltuu nahkojen rasvaukseen
- Munankeltuista käytetään liemirasvauksessa

Kasvirasvat:

- Oliiviöljy. Parhaat laadut ovat ruokaöljyjä ja heikommat puuöljyjä. Joko liemirasvaukseen tai pintarasvaukseen.
- Risiiniöljyä käytetään mm. saippuan valmistukseen ja värillisten nahkojen rasvaukseen.
- Pellavaöljyä käytetään valmiin nahan öljyämiseen. Muodostaa nahan huokosissa kestävän ja tiiviin hartsiunan. Valmistetaan pellavan siemenistä puristamalla.
- Rypsiöljyn ja mäntysuovan seosta on perinteisesti käytetty valmiin nahan rasvaukseen.

Tässä on nähtävillä esimerkkinä yksi kirjan aukeamista. Ohjeiden mukaisesti tekstiin on merkitty luvussa esiintyvien kuvatieostojen nimet sekä niihin liittyvä kuvateksti. Tiedotot on nimetty kirjan nimellä sekä luvun otsikolla.

Esimerkit kirjasta: Eskelinen, Jouko: Kalannahka – parkit-sijan opas. Datafun 2015, 2. painos. Painopaikka Länsi-Pohjan Kirjapaino Oy, Kemi.

Parkitus (sisällysluetteloon)

Kuva otsikon yhteyteen Kalannahka_grafiikka01

Alumiiniparkitus (Alaotsikko, korosta esim. lihavoinnilla)

Alumiiniparkitus on helpoin parkitusmenetelmä, joka kalalle voidaan tehdä. Valmista parkitusliemi liottamalla 8 % nahkojen painosta suolaa 400 %:iin vettä. Sekoita sen jälkeen 10 % alunaa tai alumiinisulfaattia samaan liemeen. Lämpötila noin 20°C. Lisää nahat ja anna niiden olla liemessä 12 - 24 tuntia. Liikuttele välillä. Nahat muuttuvat hiljalleen vaaleiksi. Kun parkitus on valmis, neutraloi nahat lisäämällä liemeen 1 % natriumkarbonaattia tai natriumbikarbonaattia. pH noin 4,5. Jos pH on alhaisempi, lisää natriumkarbonaattia (sooda). (kappalejako, tyhjä rivi kappaleiden väliin)

Ota nahat valumaan ja anna niiden kuivahtaa kosteiksi muttei kuiviksi. Rasvaa nahat maalaamalla molemmin puolin seoksella, jossa on 50 % vettä ja 50 % nahkarasvaa, esimerkiksi Grassan ET, Ensul AM90, Prinol M31 Spez. tai sorkkaöljyä. Voit myös rasvata nahat liemessä, jossa on 200 % vettä ja 6 - 8 % rasvaa. Lämpötila noin 35°C. Anna nahkojen rasvautua 12 - 24 tuntia, valuta ne ja kiinnitä haltex-levyyn kuivumaan. Kokeile myös kuivattamista lasilevyn päällä martio lasia vasten. (kappalejako)

Kun nahka on puolikuiva (eli näyttää tummalta, mutta vaalenee venytettäessä), ota nahka irti levystä ja pehmitä sitä venyttelemällä ja vetämällä turkkurinpenkissä tai esimerkiksi pöydänreunaa vasten. Tässä vaiheessa voit vielä rasvata nahat uudelleen mikäli tarpeen. Valmiin nahan voi silittää tai sen voi prässätä puristamalla se hieman kosteana kahden sileän levyn väliin, joiden päälle on laitettu raskas paino. (kappalejako) Kuivaan nahkaan voi hieroa esimerkiksi mehiläisvahapohjaista hoitoainetta, joka hieman tummentaa valmista nahkaa, mutta pehmentää sitä ja tekee likaa ja vettä hylkiväksi.

Kromiparkitus (Alaotsikko)

Valmista kromiparkitusliemi kuten alumiiniparkitusliemi, mutta käytä alunan tai alumiinin asemesta kromialunaa tai kromisulfaattia. Nahat muuttuvat hiljalleen sinertäviksi. Parkitus on valmis kun nahan poikkileikkaus on tasaisen sinertävä. Kuivina nahat ovat vaaleansinertäviä. (kappalejako)

Neutralointi, rasvaus ja viimeistely kuten edellä.

Kuva Kalannahka_Parkitus_01

Tällä sivulla on käytetty grafiikkaa, joka toistuu eri luvuissa kirjaa. Siksi tällä kertaa grafiikkatiedosta ei ole nimetty luvun nimellä, vaan pelkällä kirjanimellä ja sanalla "grafiikka". Jos siis kirjasasi on elementtejä, jotka tulevat toistumaan useampaan otteeseen, niin käytä jotain tämän tyyppistä nimeämistapaa niille.

Tässä tapauksessa alaotsikoita ei lisätä sisällysluetteloon, niiden yhteyteen on vain merkitty tieto korostuksesta.

Parkitus

38

Alumiiniparkitus

Alumiiniparkitus on helpoin parkitusmenetelmä, joka kalalle voidaan tehdä. Valmista parkitusliemi liottamalla 8 % nahkojen painosta suolaa 400 %:iin vettä. Sekoita sen jälkeen 10 % alunaa tai alumiinisulfaattia samaan liemeen. Lämpötila noin 20°C. Lisää nahat ja anna niiden olla liemessä 12 - 24 tuntia. Liikuttele välillä. Nahat muuttuvat hiljalleen vaaleiksi. Kun parkitus on valmis, neutraloi nahat lisäämällä liemeen 1 % natriumkarbonaattia tai natriumbikarbonaattia. pH noin 4,5. Jos pH on alhaisempi, lisää natriumkarbonaattia (sooda).

Ota nahat valumaan ja anna niiden kuivahtaa kosteiksi muttei kuiviksi. Rasvaa nahat maalaamalla molemmin puolin seoksella, jossa on 50 % vettä ja 50 % nahkarasvaa, esimerkiksi Grassan ET, Ensul AM90, Prinol M31 Spez. tai sorkkaöljyä. Voit myös rasvata nahat liemessä, jossa on 200 % vettä ja 6 - 8 % rasvaa. Lämpötila noin 35°C. Anna nahkojen rasvautua 12 - 24 tuntia, valuta ne ja kiinnitä haltex-levyyn kuivumaan. Kokeile myös kuivattamista lasilevyn päällä martio lasia vasten.

Kun nahka on puolikuiva (eli näyttää tummalta, mutta vaalenee venytettäessä), ota nahka irti levystä ja pehmitä sitä venyttelemällä ja vetämällä turkkurinpenkissä tai esimerkiksi pöydänreunaa

vastan. Tässä vaiheessa voit vielä rasvata nahat uudelleen mikäli tarpeen. Valmiin nahan voi silittää tai sen voi prässätä puristamalla se hieman kosteana kahden sileän levyn väliin, joiden päälle on laitettu raskas paino.

Kuivaan nahkaan voi hieroa esimerkiksi mehiläisvahapohjaista hoitoainetta, joka hieman tummentaa valmista nahkaa, mutta pehmentää sitä ja tekee likaa ja vettä hylkiväksi.

Kromiparkitus

Valmista kromiparkitusliemi kuten alumiiniparkitusliemi, mutta käytä alunan tai alumiinin asemesta kromialunaa tai kromisulfaattia. Nahat muuttuvat hiljalleen sinertäviksi. Parkitus on valmis kun nahan poikkileikkaus on tasaisen sinertävä. Kuivina nahat ovat vaaleansinertäviä.

Neutralointi, rasvaus ja viimeistely kuten edellä.

